

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHLJU
★
Izvršujemo vsakovrsta
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), JULY 3, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 129

NOVI GROBOVI

ANTHONY CULOVIC

Umrli je na svojem domu Anthony Culovic, star 68 let, stanujoč na 4025 Payne Ave. Rodom je bil iz Hrvatske, odkoder je prišel v Ameriko leta 1910. Tukaj zapuša soprogo Frances, dve sinova in dve hčeri: Frank, Mrs. Catherine Maljak, Ann in Tony. Pogreb se je vršil danes jutro ob 9. uri iz pogrebnega zavoda Golub's, E. 47 St. in Superior Ave., v cerkev Immaculate Conception in nato na pokopališče Calvary.

ANNA ZORKO

Po dolgi bolezni je preminila na svojem domu na 890 E. 137 St. Anna Zorko (Zorčič), rojena Jursich, stara 86 let. Doma je bila iz vasi Jablanec, fara sv. Križ, odkoder je prišla v Ameriko pred 49 leti. Bila je članica društva Kras štev. 8 SDZ.

Tukaj zapuša sina Martina, hčere Alberta, Mrs. Anna Petrovič in Mrs. Matilda Cote, več vnukov in pravnukov. Soproga Anton je umrl leta 1942. Pogreb se vrši v sredo jutro ob 8:45 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

Zadušnica

V sredo jutro ob 7:15 uri se bo brala zadušnica-sednica v cerkvi sv. Vida v spomin pokojnega Joseph Kalister ml. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

Mr. in Mrs. Segulin v tekmi

Dobro poznana Mr. in Mrs. Frank in Mary Segulin, 20341 Arbor Ave., Euclid, O., sta pred dvema tedni nastopila skupno s številom drugih parov na televizijskem programu "Polka Party", katerega vodi znani godbenik Johnny Pecon pod pokroviteljstvom Franka Perme, lastnika trgovine s pohištvo Perme's Home Equipment, 720 E. 152 St. Namen programa je, da se izbere vsaki teden izmed tekmecev par, ki najlepše zapleše polko. Pri temu nastopu sta Mr. in Mrs. Segulin, ki sta tudi zaplesala prvi ples ob priliki otvoritve novega Ameriško-jugoslovanskega centra na Recher Ave., dobila prvo odlikovanje, in sicer na ta način, da sta prejela največ glasov, ki so bili poslani na televizijsko postajo, kjer se je program vršil. Ko bo kontest končan ta teden, bo par, ki bo dobil največje število glasov izmed vseh izbranih parov, prejel lepo darilo od Permetove trgovine.

Vsi glasovi morajo biti na postaji WEWS najkasneje do polnoči v četrtek, 6. julija. Ker sta Mr. in Mrs. Segulin edini slovenski par med tekmece, se priporoča, da bi njihovi prijatelji in znanci, katerih imata nebroj, poslali dopisnico na John Pecon Polka Party na omenjeno WEWS Television Station, s sledečim besedilom ali kaj sličnim besedilom: Our vote for Contestant Couple No. 1 on Polka Party, spodaj pod tem napišite vaše ime in naslov. Vas to ničesar drugega ne stane, kot da napišete dopisnico in jo odpošljete.

Domače vesti

Važna seja

Članice Ženskega odseka farme SNPJ so prošene, da pridejo na važno sejo v sredo zvečer ob 7:30 uri v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

Strelske vaje

V sredo popoldne ob 3. uri se vrši seja lovcev Euclid Rifle and Hunting kluba na prostorih Močilnikarjeve farme. Seja je važna in takoj po seji se vršijo strelske vaje. Vabi se vse članice-lovce, da gotovo pridejo. Serviralo se bo okrepčila. V nedeljo, 9. julija se pa vrši tekma v streljanju in sicer se bodo spoprijeli za prvenstvo lovci Euclid Rifle kluba, Rainbow Rifle kluba in Barberton Rifle kluba. Vabi se občinstvo na poset.

Zaroka

Mr. in Mrs. Anton Novak iz 18801 Mohawk Ave. naznanjata, da sta se zaročila njiju hčerka Betty in Mr. Reginald D. Resnik, sin Mr. in Mrs. Martin Resnik iz Kirtland Hills. Oba sta graduirala iz Collinwood High šole, Mr. Resnik pa je graduiral tudi iz Western Reserve univerze v glasbi. Zaročenka je dobro poznana pevka zbora "Jadrani", zaročenec pa pianist. Bilo srečno!

Pozdravi

Pozdrave iz Ft. Lauderdale, Fla., pošilja Mr. in Mrs. Louis Spehek iz E. 67 St., hči in zet Mr. in Mrs. Charles Kikel, ki se nahajajo tamkaj na obisku pri sinu Franku in njegovi družini.

Iz Tijuana, Mehiki, pa pozdravljajo vse znance in prijatelje Mr. in Mrs. John E. Lókar in družina, ki pišejo, da se po nekaj dneh obiska v tem zanimivem kraju Mehike, podajo v Los Angeles, Cal., kjer bodo obiskali clevelandskega godbenika Frankie Yankovicha.

Žalostna vest

Mr. Frank Medves iz 1028 E. 72 St. je prejel žalostno pismo iz stare domovine, da mu je 13. junija t. l. umrl dragi brat Anton Medves. Dosegel je častljivo starost 80 let. Bival je v občini Livek, pri Kobaridu na Primorskem. Po poklicu je bil mizar in daleč naokoli poznan kot najboljši mizar za te čase. V starem kraju zapuša soprogo in več sorodnikov, tu v Clevelandu pa brata Franka in dva nečaka ter enega v Pennsylvaniji. Bodi pokojniku lahka domača zemlja!

Ne bo seje

Članice društva "Slov. Sokolice" št. 442 SNPJ se obveščajo, da se redna seja ne bo vršila nocoj kot običajno prvi ponedeljek v mesecu, in sicer radi tega ker je vsled praznika več članic odšlo izven mesta.

Klub društev AJC

Nocoj ob 7:30 uri se vrši seja Kluba društev AJC na Recher Ave. Vabi se vse zastopnike društev, da se gotovo udeležijo, ker je seja važna. Podani bodo tri-mesečni računi in ukrepalo se bo o pikniku, ki ga klub priredi 3. septembra.

35.000 BO UBITIH V ULIČNIH NESREČAH

WASHINGTON, 30. junija — The American Road Builders Association računa, da bo v tekočem letu ubitih v raznih uličnih nesrečah 35.000 ljudi. Proračun temelji na številu ubitih v teku prvih štirih mesecih tekočega leta.

Življenje, svoboda, in iskanje sreče...

VATRO J. GRILL

Deklaracija neodvisnosti, katero so na 4. julija 1776 objavili v Filadelfiji zbrani zastopniki trinajstih ameriških kolonij, je zrcalo miselnosti, ki bistveno karakterizira bitje in žitje, razvoj in rast Zedinjenih držav od njihovega poroda pa prav do današnjega dneva. Ni zgolj slučaj, da se je prav Abraham Lincoln, brez dvoma najizrazitejši predstavnik in največji glasnik ameriške demokracije, čestite kot kateri drugi predsednik skliceval na to znamenito deklaracijo, zlasti v temnih urah, ko je bil na kocki sam obstoj mlade ljudovlade. Njegov govor na bojnem pokopališču v Gettysburgu je svetel primer globoke vere v sposobnost ljudstva, da je samo sebi vladar in gospodar.

Ameriška deklaracija neodvisnosti je "kredo," v katerem je misel, o kateri so sanjali pesniki in razglabljalci filozofi—misel o dostojanstvu človeka—dobila pozitiven političen izraz. V tem smislu je ta Deklaracija velik zgodovinski dokument. V tem smislu je bila Deklaracija neodvisnosti revolucionaren dokument ne samo v dobi, v kateri je bila spisana in razglašena, temveč tak ostane tako dolgo, dokler ne bo priznanje dostojanstva človeka postalo uresničeno dejstvo vsepovsod na svetu.

"Mi trdimo," je napisal Thomas Jefferson, avtor Deklaracije neodvisnosti, "da so leste resnice same po sebi očitne; da so vsi ljudje ustvarjeni enaki, in da jim je Stvarnik dal določene in neodvzemljive pravice; da med temi so življenje, svoboda, in iskanje sreče..." Jefferson, ki mu je bilo takrat komaj 33 let, je bil med najbolj omikanimi možmi svoje dobe; temeljito je poznal klasično literaturo, bil je jurist, resno se je pečal z znanostjo in s poljedelstvom, in igral je violino z dovršenostjo koncertnega umetnika. Bil je "svoboden duh," pravi sin prosvitljenosti v najglobljem pomenu besede.

Kakor že rečeno, Deklaracija neodvisnosti je "ameriški kredo"—izpoved vere in prepričanja, ki naj služi za merilo praktičnega dela v izgradnji in upravljanju države. V tehničnem, državno-pravnem smislu je brez vsake veljave, ampak moralna veličina v nji izražena misel je neoporečljiva. Vprašanje torej nastane, kako in v kolikem obsegu je Amerika kot političen organizem prevedla ideal svobodne države, ki ga je razglasila z Deklaracijo neodvisnosti.

Odgovor na to vprašanje moramo predvsem iskati v organičnem zakonu, ki ga je osvojila mlada republika po zavržitvi revolucionarne vojne enajst let pozneje—v ustavi Zedinjenih držav, oziroma v praktičnem izvajanju ustavnega ustroja, na katerem bazira ameriška demokracija.

Ustava Zedinjenih držav je danes najstarejša pisana ustava na svetu. Pred 163 leti, ko je bila formulirana, so bile Zedinjene države agrarna republika, ki ni štela več kot štiri milijone prebivalcev. Od tistega časa so prestale ognjeno preizkušnjo krvave civilne vojne, se udeležile prve svetovne vojne, ter igrale zlasti s svojo produkcijsko zmoglostjo odločilno vlogo v drugi svetovni vojni. V tej dobi so sredi borb s silami narave v kolonizaciji in industrializaciji kontinenta in trenj, porajajočih se iz socijalnih problemov, ki so bili s tem zvezani, postale največja industrijska sila na svetu, ki šteje do 150 milijonov prebivalcev. Amerika je zrastle iz dotoka iz vseh ljudstev Starega sveta, ki so slišali o svobodni zemlji onkraj morja ter jo izbrali za svojo novo domovino. Dejstvo, da vsi ti milijoni ne želijo biti nikjer drugje na svetu, kakor tukaj na ameriški zemlji, in da bi brez številni milijoni širom sveta smatrali za svojo največjo srečo, ako bi jim Amerika odprla vrata in jih sprejela v družino svojih državljanov—to dejstvo samo na sebi je živa priča in dokaz, da je ameriška demokracija, ne glede na njene priznane ali nepriznane nedostatke in probleme, ki še čakajo rešitve, tvorba neke posebne vrste, ki nima primere v zgodovini človestva.

V čem leži skrivnost tega nezasišnega uspeha?

Ameriška demokracija ni bila nikoli doktrinarna, temveč je slej ko prej pragmatična—to se pravi, njen vodilni princip je vera v sposobnost človeka, da se uči iz svojih lastnih napak. Ne dogma, temveč eksperiment bodi merilo za reševanje socijalnih in ekonomskih

vprašanj. To skoro absolutno nedogmatičnost najdemo vsepovsod; zajela je vse plasti ameriškega dejanja in nehanja ter dala ameriški načinu življenja skoro neverjetno gibčnost in prilagodljivost napram spreminjajočim se razmeram. To nam med ostalim pojasnjuje za ne-Amerikanca nepojmljiv paradoks, da imamo velike politične stranke, ki so navidezno brez vsakega programa, toda v praksi je bila ta država, ki posluje v mejah teh strank, kos vsakemu problemu, pred katerim se je kdaj znašla v teku svojega nadpoldrugstolnega obstoja.

Ni zgolj slučaj, da je največji ameriški jurist, dolgoletni član najvišjega sodišča Zedinjenih držav, Oliver Wendell Holmes, zapisal: "Tisto, kar daje življenje pravu, ni logika, temveč izkušnja." Ali pa: "Naša ustava, prav kakor življenje, je eksperiment." William James in John Dewey sta glasnika pragmatične filozofije, ki uči, da je izkustvo baza vsega resničnega znanja.

Najizrazitejši primer tega nedogmatičnega življenjskega nazora je bil seveda Franklin D. Roosevelt, ki je v enem svojih prvih govorov kot kandidat za predsednika rekel: "Dežela potrebuje, in ako prav razumem njeno razpoloženje, ona zahteva drzno in vztrajno eksperimentacijo. Zdrav razum nam veleva, da vzamemo neko metodo in jo preizkusimo. Ako se ne obnese, priznajmo to odprto in poizkusimo drugo. Ampak treba je predvsem nekaj poizkusiti. Milijoni, ki so v potrebi, ne bodo za večno stali molče, ko so stvari za zadostitev njihovih potreb v neposredni bližini."

To je bil jezik, ki ga je ogromna večina Amerike razumela in Rooseveltu sledila skozi dvanajst najbolj kritičnih let v zgodovini dežele, tekom katerih je v okviru ustavne demokracije izvršil nekrvavo revolucijo v mišljenju in socijalnih odnosih Zedinjenih držav. Če kdo v ameriški zgodovini, je Roosevelt imel priliko, da postane diktator; toda živel je, delal, in umrl kot demokrat, pustivši narod, kateremu je posvetil svoje genialne sile, s poglobljeno vero v dostojanstvo človeka v demokratični družbi, katere je sicer, kakor vse kar je človeškega, izpostavljena zmotam, ki pa ima sama v sebi moči, da zmote popravi, ker je svobodna.

Svet stoji danes pred težkim vprašanjem. Na tehnični je obstoj organizacije Združenih narodov, katero je zamislil Roosevelt, čigar zadnje ure so bile posvečene ideji, kako ustvariti podlago za trajen mir med narodi sveta. V govoru, posvečenem spomenu Thomasa Jeffersona, ki ga je Roosevelt spisal, toda nikdar govoril narodu, ker ga je prehitela smrt, je ta-le stavek:

"Danes stojimo pred neizbežno jasnim dejstvom, da nadaljni obstoj civilizacije zahteva, da gojimo znanost človeških odnosov—sposobnost vseh ljudstev brez razlike, da v miru živijo skupaj in delajo skupaj."

Zastopniki Sovjetske zveze so izstopili iz skoro vseh odborov Združenih narodov in dejansko storili vse, razen uradno zapustili organizacijo. Zakaj? Mar se tako goji znanost človeških odnosov? Mar niso vedeli, ko se je organizacija ustanovljala, da mnogi narodi ne soglašajo z njeno temeljno ideologijo in metodami, ki jih uporabljajo za njeno uveljavljanje? Mar je samo dolžnost znanega sveta, da skuša razumeti Sovjetsko zvezo, ni pa istotako njena dolžnost, da skuša razumeti svet izven Sovjetske zveze?

Sovjetski voditelji poudarjajo, da gradijo novo civilizacijo. Pri tem se uporabljajo drakonske metode, ki so v ostrem nasprotju s temeljnimi kulturnimi pojmi Zapadnega sveta. Politična policija, ki poljubno razpolaga z življenjem in usodo posameznikov, ker so osumljeni "proti-državnosti," ki pa ni za svoja dejanja absolutno nikomur odgovorna, je perverzija civiliziranega justičnega procesa. Svobode govora, tiska, vesti in kritike vsakega javnega funkcionarja, tudi najvišjega, kakor jo pozna Jeffersonova demokracija, oni ne poznajo, še manj pa priznavajo.

Bilo je vedno vprašanje, da-li red, gradjen s takimi sredstvi, ki žrtvuje svobodo in dostojanstvo individualnega človeka, more v resnici kdaj zgraditi pravo svobodno družbo. Toda mnogo iskrenih prijateljev miru in napredka je bilo pripravljenih svoje dvome razrešiti v prid Sovjetski zvezi vse toliko časa, (Nadaljevanje na 2. strani)

Ameriške čete poslano na Korejo v aktivno vojno proti Severni Koreji

TOKIO, 1. julija—Na ukaz predsednika Trumana so danes bile poslano na Korejo ameriške čete, ki se bodo aktivno borile v vojni proti Severni Koreji.

Poročila agencije United Press so ameriške čete bile poslano 25 milj severno od nove prestolnice Južne Koreje, Taejona. Istočasno je ameriški vojaški guverner Japonske gen. MacArthur dal ukaz ameriškim zračnim silam, naj mečejo bombe na katere koli tarče, vključno na Severno Korejo. Pred tem so ameriški piloti imeli stroga navodila, naj ne bombardirajo mesta nad 38. vzporednico.

Koliko vojakov bo poslano na Korejo, še ni znano. Prvotno je bilo poročano, da bo v prve vojne linije poslana ena divizija, toda veruje se, da bodo nadaljne čete poslano, če bo to zahtevala nujnost položaja.

Nov ukaz predsednika Trumana o pošiljanju čet na Korejo je prišel po nepotrjenih poročilih, da se vojaške sile Južne Koreje nahajajo v razsulu in da se sploh ne želijo boriti.

V Taejonu je na primer dospela skupina 280 ameriških vojakov in častnikov, ki so na področju Suwona skušali organizirati odpor silam Severne Koreje. Toda poveljniki južnokorejskih sil se niso hoteli boriti, pač pa so pospravili svoje stvari in odpotovali na jug. Ameriškim vojakom ni preostalo drugega, kot da so zbežali iz ogroženega področja. Mokri in izčrpani so dospeli v Taejon danes jutro.

Poročila o razsulu južno-korejskih oboroženih sil so začela prihajati, ko so se sile Severne Koreje izkrcale na drugi strani reke Han. Zanesljivi krogi v Taejonu pravijo, da severni Korejčani sploh niso hoteli minirati ceste in mostove, da bi na ta način ustavili napredovanje komunističnih čet.

Medtem pa ameriške zračne sile dan in noč napadajo komunistične sile. Včeraj so ameriški bombniki sestrelili dve letali Severne Koreje. Neko ameriško štirimotorno letalo C-54, ki je prevažalo čete, je treščilo v neko planino severno od korejskega pristanišča Pusana. Poročeno je bilo, da je v nesreči bilo ubitih 23 ameriških vojakov, komunisti pa pravijo, da so na področju Suwona sestrelili dve ameriški letali trdnjavi, dve nadaljni pa pri napadu na letališče Suwon. Toda ameriška vojaška komanda na Daljnem vzhodu sploh ne poroča o izgubah v petek, z izjemo letalske nesreče.

Pikaik zbora "Slovan"

Jutri, 4. julija se vrši velik piknik pevskega zbora "Slovan" na farmi SNPJ. Lepega petja na tem pikniku gotovo ne bo manjkalo, saj se bodo "Slovani" pridružili tudi pevci drugih zborov, ki radi posejajo priredbe "Slovana", kjer je vedno lušno. Odbor je poskrbel, da bo vsestransko najboljša postrežba, na plesišču bo pa igrala izvrstna godba. Javnost je prijazno vabljen na obilno udeležbo.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Zadnje novice v zvezi z vojno

TOKIO, 3. julija. — Štiri kolone severno-korejske pehote so se danes s tanki in topovi približale ameriškim pehotnim silam južno od Seoula. Pričakuje se, da bo že danes prišlo do prvega spopada med ameriški in severno-korejskimi silami. Iz glavnega stana v ameriški bazi Taejonu so naznanili, da je "položaj na fronti resen."

WASHINGTON, 2. julija. — Armada je danes prvič naznanila ameriške izgube v zvezi z vojno na Koreji. Soglasno z naznanilom je bilo ubitih 11 vojakov in častnikov, ko se je nekje na Koreji ponesrečilo ameriško transportno letalo.

WASHINGTON, 2. julija. — Zedinjene države so danes svetovale kitajski vladi na Formozu, naj ohrani svoje čete za obrambo Formoze. Nasvet je bil podan v zvezi s ponudbo Čiangkaičeka, ki je obljubil, da bi poslal na Korejo 30.000 kitajskih vojakov za vojno proti Severni Koreji.

MOSKVA, 2. julija—Sovjetski časopisi so danes objavili članke, s katerimi svarijo Zedinjene države, naj "držijo roke proč od Koreje". V člankih je vojna na Koreji označena za "ameriško agresijo" in "krvavi načrt sovražnikov človeštva—anglo-ameriških vojnih netilcev." Sovjetski časopisi na splošno poudarjajo, da bodo "vse progresivne sile sveta" obsodile agresivno dejanje ameriške vlade.

VALLEY FORGE, Pa., 1. julija—Predsednik Truman je danes pozval Boy Scouts, naj strnejo svoje vrste za borbo proti komunizmu. Na sestanku 47.000 mladotnikov, ki so navdušeni vzklicali, je predsednik obsodil komunizem rekoč, da komunizem premišljeno goni "mladino v agresijo."

Predno je Truman v svojem govoru ostro obsodil komunizem, ga je 16 let star voditelj skavtov David Freenan odlikoval s srebrnim bufalom, najvišjim skavtskim odlikovanjem.

Župan za zaščito proti atomskim bombam

Mestni uradniki so zadnjo soboto naznanili, da je župan Burke zahteval od inženirjev, naj pripravijo poročilo in načrte za zaščito mesta proti napadom z atomskimi bombami. Župan želi vedeti, na kakšen način bi se lahko imililo razdejanje mestov in poslopj z atomskimi bombami. Medtem pa je Uprava veteranov v Washingtonu naznanila, da se bo ustavilo gradnjo bolnišnice v Wade parku, ker je nastalo vprašanje, če je sploh priporočljivo, da se gradi bolnišnice na prenapolnjenih področjih, ki bi vsled napada iz zraka največ trpela.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
 For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PRVE PROSLAVE DNEVA NEODVISNOSTI

Ako bi praznovali Amerikanci Dan Neodvisnosti na dan obletnice zakonodaje, katera je ločila trinajst prvotnih držav od Anglije, bi bil ta patriotičen dan 2., ne pa 4. julij. Tega dne je namreč odobril kontinentalni kongres resolucijo z zatrdilom "da so te združene naselbine, kot po vseh pravicah morajo biti, proste in neodvisne." Tej zakonodaji je Izjava o Neodvisnosti dodala še bolj globok smisel: domoljubom, pripravljenim na boj, je predložila ne samo dogodke, ki so vodili k ločitvi, temveč tudi obljubo tvoriti novo vlado, katera naj bi priznala človečanskim pravicam mesto pred pravicami posestva in prednosti. Radi tega se proslavlja 4. julija kot dan rojstva Združenih držav ter se ga je tako proslavljalo izza 8. julija 1776, tega "gorkega, solnčnega razsvetljenega dne," ko se je prvič javno prečitlo Izjavo v Državnem domu v Philadelphiji. In kot danes, so izražale prve proslave ne samo domoljubna čustva, temveč tudi navdušenost Amerikancev na dan praznovanja.

John Adams, veliki državnik iz države Massachusetts, ki je postal naš drugi predsednik, poroča o svečani, akoprav nepriljubljeni proslavi Dneva Neodvisnosti v Philadelphiji 1. 1777, prvi proslavi, ki jo je priredil Kontinentalni kongres. Svoji hčeri piše: "To je bil dogodek brez predpriprav, ker kongres ni prišel še na idejo do 2. julija ter ni hotel ničesar vkreniti do 3. julija." "Bilo je prekasno, da bi se bralo govore, kot je vsak želel," piše nadalje. "Toda poslaniki, med katere je spadal tudi Adams, so se odločili počakati drugi dan ter se sestati pri pojedini, katero je bilo mogoče prirediti, ko je šel kongres le petdeset članov. Kar je bilo ladij kontinentalne mornarice se jih je okrasilo z zastavami in 4. julija ob eni uri je na povelje zasedlo moštvo jambore in vrvi, kar je imelo učinek stotnjik, vseh v zraku. Streljalo se je s topovi in hurrikami množice na obali "so navdajali prijatelje nove dežele z velikim veseljem, vse Torije, ki so poslušali, pa z strahom in negotovostjo." (Toriji, nekaka tretjina priseljenec, so sicer zahtevali svoje pravice, nasprotovali so pa ločitvi od Anglije.)

Proslava Dneva Neodvisnosti v Philadelphiji leta kasneje (1778) je imela povsem drugačno obliko mogoče radi tega, ker se je povrnil kongres v to mesto, ko so ga dogodki vojne prisilili preseliti se za nekaj časa v Baltimore.

"Bila je veličastna proslava," piše Richard Henry Lee, poslanik iz Virginije. Omenja krasne "ognjemete," a ga je najbolj zanimala šala zelo navdušenih domoljubov: Meščanko so opremili z velikansko frizuro Tori-gospe in jo vodili po ulicah z velikim spremstvom ljudstva. Njena glava je bila elegantno in razkošno opremljena, kake 3 čevlje visoko in primerno široko s številnimi kodri i.t.d. Postava je povzročila mnogo radosti. Tori-gospe so jo nazvale "Kneginja neodvisnosti." Vendar so se pa čutile Tori-gospe jako ponižane, kot Lee poroča.

Tri leta kasneje je revolucionarna vojska končno zmaga in od tedaj naprej so bile proslave Dneva Neodvisnosti v mestih bolj proste, a najbrže ne manj navdušene. V New Yorku je na primer dovolila mestna uprava prodajalcem groga postaviti na ulicah na večer 3. julija ute. Okoli njih so se zbrali veseljaki in do polnoči povžili velike množine žganja, rakov in sladkarij, medtem ko so goslarji svirali. O polnoči so začele skupine mladih ljudi korakati po ulicah, streljati s samokresi i.t.d. To je bil pričetek 24urne proslave.

Pokanje in prasketanje ognjenih predmetov se je nadaljevalo in napravilo iz Dneva Neodvisnosti dan ropota. A nedovoljena uporaba je imela za posledico poleg ropota tudi žalostne dogodke. Med potekom let je naraščalo število smrtnih slučajev in ponesrečenj, posebno med otroci. Začetkom tega stoletja se je pričelo z zakasnelim delovanjem za "varen in zdrav 4. julij." Sedaj so žaloigre, in ropot, skoro prenehale. Danes lahko korakajo Amerikanci koncem Dneva Neodvisnosti po ulicah z duhom Johna Adams, kot je on korakal po ulicah Philadelphije koncem prve obletnice rojstva naroda. Presenečen je bil, ko je opa-

Petdesetletnica Toneta Seliškarja (Iz zapiskov v reviji "Novi Svet"—Ljubljana)

Seliškar se je rodil v Ljubljani na Tržaški cesti nasproti Tobačni tovarni. Seliškarjev oče je že ob vsem njenem početku vstopil v slovensko socialistično stranko, ki se je tedaj ustanovila in ostal zaveden član delavskega razreda do svoje smrti, dasi z uradno linijo stranke, ki je bila povsem pod dunajskim vplivom, kot zaveden Slovenec zadnje čase ni soglašal. Slovensko zavest v strojevodji Seliškarju je budila napredna slovenska knjiga, ki jo je visoko spoštoval. Tega duha se je očitno navzel tudi mladi Seliškar, ki je s sedmoricor bratov in sester obiskoval šolo na Vrtači in pozneje gimnazijo. Še po končanem tretjem razredu pa ga je njegov starejši svak, učitelj, navdušil in pregovoril za vzgojiteljski, učiteljski poklic. Seliškar je prestopil na učiteljsko. Tam se je mladi učiteljski šolnik že začel poskušati v prvih začetkih literarnega snovanja, ko je med prvo svetovno vojno s tovariši ustanovil ilegalni list "Jugoslovanski učiteljski list", v katerem je priobčeval nacionalistično navdahnjene članke in pesmi. Ko je leta 1919 končal učiteljsko, je bil — kakor pravi sam — čisto kerven narodnjak in liberalce. Kot tak se je udeležil tudi korškega plebiscita. Potem pa je nastopil razna učiteljska mesta po deželi, med drugimi tudi v Trbovljah, dokler ni bil premeščen v leto 1925 v Ljubljano na meščansko šolo na Vrtači. Tu je poučeval vse do leta 1941. Že prve dni fašističnega napada na Jugoslavijo je odšel na poziv KP z obema sinovoma kot prostovoljec na fronto, kjer ga je v Karlovcu zajel razpad bivše monarhije in se je le s težavo prebil iz ustaškega obročja. Pri prihodu v Ljubljano ga je že v začetku maja uvedel Prežihov Voranc v OF, kjer je bil na prvem ilegalnem kulturnem plenumu v Slovenski matici izvoljen v ožji akcijski odbor. Po kapitulaciji Italije je odšel v partizane, kjer je bil nekaj časa načelnik propagandnega štaba Cankarjeve brigade in nato enakega odseka 18. divizije, ki ga je sam organiziral. Nato je prebil nekaj časa na bazi nad dolino Kolpe, nakar je bil premeščen v agitprop v Črnomelj, končno pa je bil poslan v že osvobodjeni Zader, kjer je organiziral slovenski tisk, zlasti za Primorje, ki so v sestavi IV. armade prodirali proti Trstu. — V partizanskih edinicah je urejal partizanske liste "Bo-rec", "Naša pest" in "Glas osemnajste", uredil mnogo brošur, pesniško zbirko Franceta

Kosmača, urejal v Črnomlju "Novice", glasilo OF za Dolenjsko in Notranjsko, bil urednik zadrskega tednika "Bratstvo". — Po osvoboditvi je bil delj časa organizacijski tajnik dnevnika "Slovenski poročevalec", nato je zelo uspešno izvrševal propagandistično delo za slovensko knjigo po podeželju, danes pa je glavni urednik "Delavske enotnosti", kot edini slovenski književnik član predsedstva Slovenskega odbora zveze sindikatov ter član Centralnega odbora.

Prva Seliškarjeva knjiga je zbirka pesmi "Trbovlje" (1923); poleg tega je izdal še pesniški zbirki "Pesmi pričakovanja" (1937) in "V naročju domovine" (1947), okrog sto med okupacijo napisanih pesmi pa se mu je izgubilo. Razen verzov je pisal Seliškar tudi prozo. Ta žetev je obilna. V mladinski povesti "Rudi" (1929) je prvi uvedel socialno motiviko v našo mladinsko slovstvo. Za mladino je napisal še "Bratovščino Sinjega galeba" (1936), "Janka in Metko", "Hudournik", mladinsko povest planin, "Tovariše" (1946), partizanski roman za mladino, zbirki živalskih zgodb "Mulec" (1948) in "Lišček" (1950). — Izmed Seliškarjevih romanov in povesti sta najbolj znana "Nasedli brod" (1932) in "Tržaška cesta" (1947); zadnji pa je kot široko zasnovana trilogija s svojim prvim delom za zdaj še torzo in bi se dal roman morda pravičnejše kritično presoditi šele kot celota. Razen tega je izdal še dve, iz predvojnne socialne problematike zajeti povesti "Hiša brez oken" (1936) in "Roke Andreja Podlipnika" (1937) ter zbirko partizanskih reportaž "Zmagali bomo" (1946). Danes piše velik partizanski mornariški roman in pa večjo mladinsko povest "Reka pripoveduje."

Kakor tudi so deljena mnenja o Seliškarju kot pesniku, pripovedniku in umetniku, eno je iz dela, ki smo ga navedli, neizpodbitno jasno: to delo izpričuje gorečo delovno vneto, neutrudno aktivnost, združeno z velikim življenjskim optimizmom in z zagrizeno vero v svoj poklic. Ne kaže nam Seliškarja samo kot pesnika in pisatelja, marveč tudi kot organizatorja, kot časnikarja in publicista, kot kulturnega propagandista ter še kot aktivnega, svojim načelom zvestega borca ne samo s peresom, temveč tudi z orožjem v roki.

Doslej je veljalo za najpomembnejše in najpozitivnejše Seliškarjevo literarno delo nje-

gova poezija, predvsem seveda pesniška zbirka "Trbovlje".

Dejansko so pomenile Trbovlje za mladega, liberalno in nacionalistično vzgojenega ter usmerjenega učitelja usoden mejnik v Seliškarjevem nazoru in v njegovem razvojnem in miselnostno-čustvenem svetu. Kakor mlademu Ivanu Cankarju je tudi njemu pokazalo življenje samo in ne knjiga svoj pravi in nepopačeni obraz. Pokazalo mu ga je v drugi luči, kakor pa ga je bil gledal zamegleli, vse izmirjajoči malomeščanski nazor: pokazal ga kot strašen razkol, na eni strani kot lep in plemenit videz, na drugi pa kot odurno spako vsega zdravega, čiste in lepega življenja, kot v nebo kričečo krivico, kot nezasišano nasilje človeka nad človekom, kot brezvestno izkoriščanje človekovega truda, znoja in pomanjkanja. V Trbovljah je pogledal mladi pesnik v smrdljivi brlog, v goreči pekel kapitalističnega reda in njegove nakaze — človeškega suženjstva. Ni čuda, da je iz dna svojega ogorčenja zapilo mlado srce v svet svoje krike protesta, srda in sovraštva v takih robatih in rezkih, surovih in nerinanih verzih, ki jih je kakor hlastoma in goltoma bruhal iz sebe in ki so se komaj še mogli imenovati verz.

S takimi pesmimi se je predstavil Tone Seliškar, ko ga je prešinilo spoznanje in odkritje življenja, ko se je oglasila v njem krvna pripadnost njegovega proletarskega porekla. Delavstvo je prislunilo, začutilo v njem enega svojih. Tudi mlajši, napredno usmerjeni literarni rod je prislunil.

Vsekakor pomeni Seliškarjeva pesniška zbirka "Trbovlje" važen dokument v našem slovstvu, ob katerem je doraščal in zorel nekaj let mlajši literarni rod Srečka Kosovega in Mileta Klopčiča.

Posebno poglavje bi se dalo pisati o obliki Seliškarjeve pesmi, kakor se nam kaže v "Trbovljah" in tudi v "Pesmih pričakovanja". Nedvomno se je učil pri velikem glasniku ameriške demokracije, pri biblijsko širokih, človeško preprostih spevih Walta Withmana, morda tudi pri tehničirani poeziji Verhaerena in pa — pri tedaj nastopajočih ekspresionistih. Seliškarjev verz je ritmizirana, a v bistvu kakor neizgajena proza, vendar pa je ta neizgajenost večinoma nujna, hotena in nameravana, da doseže čim večji učinek. Zanimivo je označil Seliškarjevo pesem Oton Župančič v oceni "Pesmi pričakovanja", ko pravi: "Te pesmi so težke, napete, preobložene z mislimi in podobami in ni jim lahko priti do jedra. Izraz je po večini mračen in raskav, vrstice neuglajene in hreščeče, konvencionalne lepote v njih ni, le poredkoma prebija jo iz kaotične hrupa in nesoglasja mirnejši, nežnejši toni, ki so pa

zato včasih tem mehkejši in polnotopline. Vrednost daje tem pesmim velika etična resnoba, silna ljubezen do polnega, zdravega, svobodnega življenja, strastno hrepenenje po obnovitvi sveta: Seliškar je čustveno pravilno usmerjen duh." (Arhiv Slovenske matice). Ta v jedru zelo pozitivna sodba dobro označuje tudi pesniško zbirko "Trbovlje", hkratu pa v zanimivi luči osvetluje znano Župančičovo miselno in čustveno širino, ki je zahtevala od pesmi predvsem svežo, konkretno življenjsko neposrednost in nekonvencionalnost.

Ne glede na to pa je tudi Seliškar, kakor njegov pesniški vrstnik in tovariš Miran Jarc, plačal tribut času, duhu, zmedam in iskanju dobe po prvi svetovni vojni. Ta duh se je imenoval tedaj ekspresionizem. To je prav ta preobloženost z mislimi in podobami, o kateri govori Župančič in katera tudi v "Pesmih pričakovanja" zaradi svoje prekomernosti mnogokrat duši čisti in neskaljeni umetniški izraz in užitek.

Zanimivo je, kako je učinkovala na Seliškarja — pesnika druga svetovna vojna, ko se je dvignilo ljudstvo v oboroženo borbo s sovražnikom in je bilo treba zapeti pesniku "pesem za današnjo rabo", kakor imenuje Župančič svojo partizansko pesem. V tej Seliškarjevi pesmi so izginili malone vsi elementi ekspresionizma, vrnil se je k tradicionalni izraznosti in tradicionalni obliki soneta, kakor kaže zbirka "V naročju domovine", pa celo k motiviki narodne pesmi, kakor bo pokazalo njegovo izbrano pesniško delo. Vendar pa je odpadlo pri tem mnogo Seliškarjevega bistvenega in elementarnega.

Seliškarjeva proza razodeva v svojih najboljših stvareh vestnega opazovalca življenja, dokaj prepričljivega risarja človeških značajev, spretnega, z domišljijo obdarjenega pripovednika in fabulista. Dasi njegove povesti in romani morda ne segajo preko tako imenovane družinske povesti, v dobrem pomenu besede seveda, so le vseskozi prežete z zdravim gresivnim duhom, z napredno revolucionarno miselnostjo. Nekdo (Onič, Lj. zvon, ocena "Nasedlega broda") je posrečeno imenoval Seliškarja registratorja, pisca torej, ki vestno beleži življenje, a manj pogloblja človeške značaje, usode in konflikte. Da pokažem, kako se presojajo te vrste romani po svetu, se mi zdi važno, da navedem sodbo znanega ameriškega pisatelja Louisa Adamiča, ki jo je sporočil avtorju "Nasedlega broda" o tem delu: "Z velikim interesom sem prebral vaš roman. V Ljubljani sem slišal nekaj mnenj proti romanu, nekaj pa za. Jaz sem na strani vašega romana. V romanu je sicer res nekaj pomanjkljivosti, toda v splošnem je zanimiv, pre-

pričljiv in se lahko kosa z marsikaterim delom velikega formata. Mnenja sem, da bo ta vaš roman pri Slovencih cenjen še le čez kakih 20 do 30 let..."

Morda. Vendar pa je za zdaj moja sodba ta, da se je Seliškar najbolj približal resnični umetnosti in čisti človečnosti v nekaterih svojih mladinskih povestih, posebno pa svojih znamenitih živalskih zgodbah, ki jih je zbral v zbirko "Mule" in "Liščki", ki izidejo te dni pri Mladinski knjigi.

Sicer pa je pisatelj danes še sredi polnega razmaha: zdrav, veder, morda malce fatalističen, poln življenjskih energij stoji sredi življenja, dela in borbe za socializem. Najsi so mnenja okrog njega morda še deljena, ena zavest ga ob njegovi petdesetletnici lahko navdaja: Slovenski delovni človek ga je priznal za svojega. To pa je za pisatelja največja odlika. Fran Albreht.

ŠTIRJE PISATELJI SKRIPTOV OBSOJENI

WASHINGTON, 29. junija — Federalni sodnik je danes obsodil na eno leto zapora in \$1.000 globe štiri pisatelje filmskih skriptov, ki niso pred kongresnim odborom hoteli odgovoriti na vprašanje, če so ali pa ne komunisti.

Obsojeni pisatelji so: Alvah Bessie, Albert Maltz, Lester Cole in Ring Lardner Jr. Obsojenim je bila zanikana pravica na poročstvo.

Zaradi preziranja kongresa se bodo zagovarjali tudi trije znanstveniki na področju atomske energije: David Bohm, Giovanni Rossi Lomanitz in Irving David Fox. Ti trije, skupaj z urednikom komunističnega glasila Daily Worker Philipom Baryom, niso hoteli odgovoriti na vprašanje glede poslovanja komunistične stranke.

ŽENA BREZ OTROK IZGUBILA TOŽBO

WINONA, Minn., 20. junija — Federalna distriktna porota je danes zavrgla tožbo neke Mrs. Gaylord proti zdravniku dr. C. G. Oschnerju.

Mrs. Gaylord je trdila, da jo je dr. Oschner v januarju mesecu leta 1948 operiral, toda je njene maternice pozabil gobo, vsled katere ni mogla roditi. Zahtevala je odškodnino v znesku \$40.000.

Priče pa so medtem izjavile, da je pred operacijo Mrs. Gaylord imela napako, vsled katere ni mogla postati nosna. Goba pa po izjavah zdravniških izvedencev ni imela ničesar za opraviti z njeno neplodnostjo. Na osnovi izjav izvedencev je bila tožba zavrnjena.

HARRIMAN SE VRNIL

WASHINGTON, 29. junija — Direktor Marshalllovega načrta Averell Harriman se je danes vrnil iz Evrope, da bi prevzel svojo novo službo kot pomočnik predsednika Trumana pri izoblikovanju ameriške zunanje politike.

Življenje, svoboda, in iskanje sreče...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dokler je bila ogrožena, dokler je bil ogrožen njen obstoj.

Danes to ni več resnica! Nihče ne želi niti pediti sovjetske zemlje. Sovjetska zveza nima vzroka, da bi se bala agresije od zunaj, temveč nesovjetski narodi se boje agresije od njene strani. Najboljši dokaz temu je Jugoslavija. Še večeraj njena dobra prijateljica, se je v očeh sovjetskih voditeljev preko noči spremenila v garjevo ovco, ki mora biti uničena. Nesporno dejstvo je, da se je po porazu Hitlerja ves svet hitel razoroževati. Nesporno dejstvo je tudi, da je oboroženi aparat Sovjetske zveze danes silnejši kot vseh tistih narodov, katere ona obtožuje, da imajo imperijalistične namene in da ogrožajo mir sveta. Na kratko povedano, metode, katere služi sovjetskim voditeljem zadnja leta v odnosih z zunanjim svetom, močno spominjajo na cinizem, ki je karakteriziral Hitlerja in njegove pajdaše v prizadevanju, da bi svet spremenili v nacistični paradiz. *

V tem kritičnem trenutku smo mi, ki

verujemo v demokracijo, katera ima svoje korenine v idealih, katere je Jefferson razglasil v Deklaraciji neodvisnosti, bolj globoko prepričani kot kdaj prej, da svoboda kakor mir, je nedeljiva, in da tisti, ki v svojem doktrinarskem fanatizmu postavljajo na kocko mir sveta, niso in ne morejo biti prijatelji svobode in napredka človeštva.

Ameriška pragmatična demokracija, sloveča na spoštovanju individualnega človeka in njegove duhovnosti, ni ustvarila raja na zemlji, ampak ustvarila je pogoje, da se človek razvija v mejah svojih sposobnosti, in da eventualno ustvari družbo, ki bo resnično zrcalo svobodnega kulturnega človeka. Deklaracija neodvisnosti je še vedno ideal, vreden naših najboljših sil, naporov, in ako treba, tudi žrtve:

"Mi trdimo, da so le-te resnice same po sebi očitne: da so vsi ljudje ustvarjeni enaki, in da jim je Stvarnik dal določene in neodvzemljive pravice; da med temi so življenje, svoboda in iskanje sreče..."

—Common Council

J. Hadži:

KAKO JE ŽIRAFI DOBILA SVOJ DOLGI VRAT

V zgodovini nauka o razvoju vrst ali evoluciji je prav žirafa imela precejšnjo vlogo. Lamarck, ki je prvi poskušal ugotoviti činitelji evolucije, je med drugimi primeri navedel žirafu in je pri tem zastopal mnenje, da je žirafa dobila dolgi vrat, ker je delala napore, t. j. aktivno iztezala vrat, da doseže listje na drevesih, ko se je zaradi tropske suše trava na tleh posušila. Iztezanje je postopoma dovedlo do podaljšanja vratu, ker se je pridobljeno podaljšanje vedno podedovalo na mladice. Po Lamarckovem naziranju se je torej izvršila prilagoditev na obiranje listov z dreves ob aktivnem udejstvovanju živali in dedovanju tako pridobljene nove lastnosti.

Ko je Darwin utemeljeval svojo teorijo o naravnem izboru v zvezi z naftkom o razvoju, se je tudi lotil primera žirafe kot vrste, izvrstno prilagojene na življenje v ravnini s travo in bolj redkimi drevesi v tropski Afriki, kjer se v poletju trava posuši. Darwin pa si je predstavljal sam proces prilagajanja žirafe drugače kakor Lamarck. Ko nastaja suša in ni več sočne trave, pridejo žirafe v stisko in začne se boj za obstoj. Po Darwinu ne bi žirafam kot vrsti dosti pomagalo iztezanje vratu, ker se tako pridobljeno podaljšanje vratu ne deduje na potomce. Že od vsega začetka niso imeli vsi osebki žirafe enako dolgih vratov, saj dedno varirajo in so različni v svojih znakih in lastnostih. Ti isti osebki med njimi, ki imajo "po naključju" vsaj nekoliko daljši vrat (Darwin naravnost navaja kot učinkovito razliko 1 do 2 palca, t. j. nekaj čez 5 cm) imajo več možnosti, da bodo dosegali in odgrizovali dosti listja, da preživijo sušno periodo. Ker je ta tako rekoč prirojeni znak — daljši vrat — deden in ker se osebki z daljšimi vratovi lažje ohranijo kakor drugi, se bodo vratovi od rodu do rodu vedno bolj podaljševali. Vrtil se je torej naravni izbor, pri katerem po Darwinu ni imel aktivni napor žiraf, da si podaljšajo vrat, nobene vloge. Kateri izmed obeh znamenitih utemeljiteljev nauka o razvoju ima prav? Danes lahko damo tale odgovor: noben izmed njiju nima popolnoma prav, oba pa do neke mere, z nekim bistveno važnim dodatkom.

Tukaj lahko dodamo, da je žirafji vrat v resnici prekratek. Da žirafa lahko doseže gladino vode na tleh, mora svoje sprednje noge razkrciti. Po tej razlagi bi morala učinkovati naravna selekcija le za

omejeno dobo suše, temveč vse-

skozni in stalno, pod pritiskom zasledovalcev, ima pa še to prednost, da utemeljuje paralelni (korelativni) razvoj nog in vratu. Podaljšanje vrata potemtakem ni posledica navade obiranja listov z dreves pod pritiskom suše, temveč je vzrok te navade. Saj so prav gotovo tudi predniki žirafe bili travojedi kakor ostali kopitarji in, če je najbližji živeči sorodnik žirafe, še v novejšem času odkriti okapi, danes listojed, je to v vzročni zvezi z dejstvom, da okapi živi izključno v gostem pragozdu, kjer trave na tleh sploh ni. Okapi v takih okoliščinah ne potrebuje posebno dolgega vratu in ga v resnici nima. Žirafa še danes prav rada uživa travo, zlasti če ni listov (n. pr. v zooloških vrtovih).

Ugovori Chapman Pincherja proti razlagi Darwina, četudi so nekoliko naivni, so vsekakor razmišljanja vredni, ne prinašajo pa popolne razlage razvoja žirafe, ker se ne dotikajo samega jedra problema evolucije, t. j. izvora dednih izprememb.

Društveni koledar

JULIJA

4. julija, torek — Piknik pevskega zbora "Slovan" na SNPJ farmi.
8. julija, sobota — Piknik krožka št. 1 Prog. Slov. na farmi SNPJ
9. julija, nedelja — Piknik društva "Concordians" št. 185 SNPJ na farmi SNPJ
9. julija, nedelja — Piknik društva Cvetoči Noble št. 450 SNPJ na Zgončevi farmi, Wickliffe, O.
9. julija, nedelja — Piknik društva "Velebit" št. 544 SNPJ na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
15. julija, sobota — Piknik farmškega odbora SNPJ
16. julija, nedelja — Piknik društva "Utopians" št. 604 SNPJ na farmi SNPJ

THE COY SHOPPE

564 E. 200 ST.

nasproti Roosevelt šole

Euclid 19, Ohio

Cenjeni javnosti sporočamo, da imamo lepo zalogo vsakovrstnih neokrašenih klobukov, cvetlice in pajčolane za obrabe, ter vsakoyrstno obleko znanih izdelkov za ženske, otroke in deco, po zmernih cenah.

rov pod vodstvom pevovodja F. Vauterja v SND, St. Clair Ave.

OKTOBRA

1. oktobra, nedelja — Ples društva "Washington" št. 32 ZSZ v SDD, Waterloo Rd.

1. oktobra, nedelja — Vinska

trgatev v Domu zapadnih Slo-

1. oktobra, nedelja — Jesenski koncert pev. zbora "Zvon" v SND, E. 80 St.

1. oktobra, nedelja — Igra in ples Gospodinjkega odseka v AJC, Recher Ave.

8. oktobra, nedelja — Ples dru-

štva Združene Slovenke št. 23 SDZ v SDD, Waterloo Rd.

15. oktobra, nedelja — Ples podružnice št. 41 SZZ v SDD, Waterloo Rd.

15. oktobra, nedelja — Maške-

(Dalje na 4. strani)

W. F. HANN & SONS

podjetje z grelno napravo služi prebivalcem Clevelanda že od leta 1907

ZASTOPNIKI

BRYANT IZDELKOV

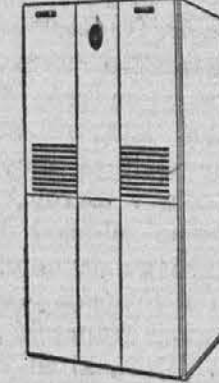
Mario Kolenc

Louis Manjnc

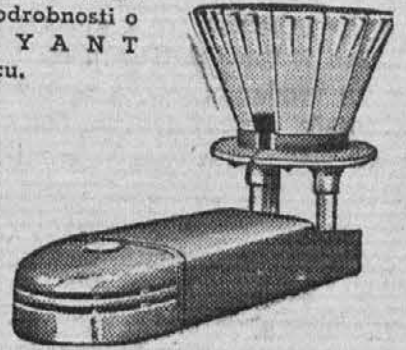
AVTOMATIČNO GRETJE JE NAŠA POSEBNOST

Naša skrb je, da vam damo čim več gorkote za vsak dolar, ki ga za to poročite. Zato Vam priporočamo ta BRYANT fornez, ki nudi čist, svež in tople zrak ter ga širi po vseh sobah. Fornez se da inštalirati v majhnem prostoru ali shrambi. Ima plinsko kurjavo in je popolnoma avtomatičen.

NOVO ŽIVLJENE Za VAŠ FORNEZ . . .

Vam bomo po pravici povedali, če vam bo vaš sedanji fornez lahko služil še nekaj let in kako se ga da modernizirati z BRYANT konverzijskim grelcem. Za majhno vsoto lahko dobite popolnoma avtomatično plinsko grelno. Pokličite še danes za podrobnosti o BRYANT grelcu.

Ni treba predplačila

3 LETA ZA ODPLOČEVANJE! Prvo plačilo plačate tri mesece po inštalaciji naprave. Na obroke pa lahko plačujete tudi skupno z vašim računom za plin.

BREZPLAČEN PREGLED IN PRORAČUN

Naši veščaki za gretje vam bodo na željo pregledali in podali brezplačen proračun za popolno delo brez vsakih obvez.

Če imate star fornez ali slabo grelno napravo, priporočamo Vam, da še danes pokličete in dobite vsa pojasnila kako z majhnimi stroški lahko inštaliramo moderno grelno napravo, ki vam bo nudila več toplote po nižji ceni.

Naši izurjeni mehaniki so vam na uslugo skozi 24 ur na dan.

W. F. Hann & Sons

15505 Euclid pri Taylor MU 1-4200 (GOVORIMO SLOVENSKO)

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 1-7200

NICK POPOVIC, predsednik

VARNOST Z DOBIČKOM pa tudi udobno

Vaše vloge, naložene pri nas, so zavarovane do \$5,000.00 od Federalne Savings and Loan Depositor korporacije, ki je oddelek U. S. vlade. Vi imate dobiček in dobite zraven poleg varnosti še najvišjo obrestno mero. Vi ste dobrodošli, ako se poslužite naše postrežbe, kjer je vse pripravljeno za vašo udobnost z vso vljudnostjo in postrežnostjo.

ZACNITE VLOGO SE DANES

Vloge, pripravljene na ali pred 10. julijem 1950 bodo obrestovane že od 1. julija 1950

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY
HRANILNI ZAVOD

6235 St. Clair Avenue

HE 1-5670

Prežihov Voranc:

A S A S A

(Nadaljevanje)

"Oskrbniku se je menda zdelo, da je prišel med same sovražnike, kajti gledal nas je grdo in se zadenski odmikal od nas, ki smo ga obdajali v velikem polkrogu. Zaokroževanje . . . Banat . . . Slavonija . . . vse je zvenelo tako tuje v mojih ušesih. Verjetno je seveda bilo, da so kraji, kjer se kruh laže pridela kakor pa na Srotejevih robah, toda kaj nam je to hasnilo, nam Kramohom, ko smo bili na tem, da izgubimo njivo na brezju. Za naški, za slavonski kruh je po-

treben denar, ki ga pa ni pri hiši, a za kruh z njive na brezju so dovolj gole roke.

"Torej ne gre . . ." je oče skušal omečit oskrbnika.

"Ne gre!"

"Škoda za njivo . . ." je vzdihnil oče skoraj z jokajočim glasom; za njim je isto ponovila mati in za njo naše otroške oči.

"Izgubili smo bitko z oskrbnikom in poraženi stali na zahod. Pred nami se je pravkar začela blesteti sveža ral v jutranjem soncu, ki je nanjo poslalo svoje prve žarke; rahla, bela meglica

se je kadila iz brazd, zemlja je dihala iz svojih nedrij. Opojno je dišala po plodnosti, po neki čudni vignečni strasti, ki hoče sprejemati, kaliti, roditi . . . Ti, njiva na brezju, ti boš zdaj že zaman vpila po semenu, tvoja nedrija se bodo počasi izsušila, med tvoje grudi bodo nataknila tistega hudica, tisto najemniško smrt, tiste sadike, ki ti bodo potem izpile sok in kri . . . Mi bomo pa stradali.

"Njivo na brezju smo izgubili. Le to je oče dosegel, da mu je oskrbnik dovolil posejati žito, v katero bodo potem nasadili gozdne sadike. Potem sva z očetom začela količiti. Mati se je z otroki odstranila med drevje in od daleč opazovala naše početje. Oskrbnik je hodil pred nama, kažoč novo mejo, midva pa sva

za njim zabijala količke. Ker je hodil hitreje, se je kmalu oddaljil. Medtem ko sva skrajja zatikalala mejo tam, kjer je on hotel, je oče zdaj začel zatikati po svoje. Skrajja je postavil količek za pol metra v oskrbnikovo škodo, potem je lezel z vsakim količkom bolj na desno, dokler se ni za celo klastro oddaljil od prvotne črte. Čim više v breg sva lezla, tem več sveta sva pridobila za Sroteje.

"Pa če je meter, če je pol metra sveta rešenega, je dobro. Ta hudič bi najrajši vse požrl!" je strastno šepetal oče. Jaz sem hotel zabijati količke, kar se je dalo.

"Oskrbnik je z vrha zapazil našino goljufijo. "Kam pa lezeš, Kramoh? Bolj na levo se drži, bolj na levo,

da boš prišel sem, kjer jaz stojim . . ."

"O, ti strelak ti!" je zaklel oče. Pomagalo pa ni nič, zadnje že zabite količke sva morala pretniti nekoliko na levo in nadaljevati količenje, kakor je hotel oskrbnik. Mislila sva rešiti vsaj cele zare, ki so tudi dale nekaj košev zelenja, pa se nama ni posrečilo.

"Ko sva dospela na vrh, je oče nestrpnost vprašal:

"Kod pa zdaj?"

"Skoraj polovica naešga polja je ležala onkraj roba, na katerem smo stali. Pod robom na jami je stala Srotejeva domačija, za robom sta bili dve njivi in nekaj košenine, a na samem širokem robu je ležala njiva, ki se ji je reklo: Srotejevo čelo. Svet,

ki je ležal onstran čela, ni bil bog ve kako rodovit, toda bilo ga je precej in to je zaleglo.

"Od tukaj pa čez čelo naravnost proti gozdu na oni strani!" je veleval oskrbnik.

"Ta pa, kakor da bi ga ne šlišal, je rekel:

"Ali bi nam ne mogli pustiti njive na čelu cele?" In ker oskrbnik ni takoj odgovoril, temveč je zabodeno strmel v očeta, se je ta opogumil in hitro nadaljeval: "Njiva na čelu sicer ne odtehta njive na brezju, toda svojo vrednost pa le ima. In zakaj bi jo cepili . . .?"

"Ali si že spet začel s temi njivami?" je dejal oskrbnik skoraj veselo in z nasmeškom na licu. "Kakor osa si, za vsako ped zemlje, ki se tvoja ni, se bom menda moral boriti s teboj."

(Dalje prihodnjič)

Oglašajte v . . . Enakopravnosti

Coca-Cola ogroža vlade

Šampanjec in kianti na umiku

Čudna ameriška pijača je to. Servirajo jo v okusnih steklenicah iz izredno debelega stekla. Ni alkoholična. Ima čuden okus, o katerem pravijo, da v začetku odbija, toda polagoma te tako pritegne nase, da se je več ne moreš ubraniti. Ima posebno vrsto opojnosti, prijetno te pogreje in navda z optimizmom. V današnjih črnih dnevih je to gotovo njena najboljša lastnost.

V Trstu jo dostavljajo barom, kavarnam in gostilnam v posebnih rdečih avtomobilih, ki vabijo Tržačane: "Pijte Coca-Cola!" Avtomobilu strežejo šofer in prenešalci v čednih rjavih uniformah. Propaganda je vsekakor velikopotezna. Po beneških kanalih švigajo rdeče prepletkane motorizirane gondole s "koko".

Kaj vsebuje prav ta prav ta pijača? Oslajena voda, ki so ji dodani fosfori kisik, kofein, (ki ga vsebuje kava) in v prav majhni količini tudi glicerol. Analiza je torej povsem preprosta. In vendar bi bila ta nedolžna pijača skoraj zrušila francosko vlado. Razbelsela je milijone Francozov in Američanov. Med vročo razpravo v francoskem parlamentu, ki jo je izzvala zahteva francoskih vinogradnikov, da se "koka" prepove, si vlada ni upala postaviti ob tem vprašanju na kocko zaupnice. Sam minister za narodno zdravje je to priznal. Predlog, naj se pijača v Franciji prepove, so francoski poslanci odbili.

Predsednik vlade Bidault se je v začetku krepko držal: Če Američani prepovedujejo uvoz francoskih ribjih konserv, češ da niso pripravljene po ameriških določbah, imamo tudi mi Francozi pravico odbiti uvoz parlamentarne komisije za pijače. V razburjenosti je dejal, da to sploh ni pijača, medtem ko je bila sama komisija mnenja, da Koka ni nikakšen strup. Medtem se je pri francoski vladi oglašil ameriški poslanik in povedal o zadevi ameriško mnenje.

"New York Mirror": Francozi so nevhvaležni. Ameriško blago, ki ga je treba plačati, odbijajo. Na drugi strani sprejemajo našo miloščino, toda ne pustite nam, da bi jim prodajali svoje blago.

"Daily News": Ob steklenici

V blag spomin

ob prvi obletnici od kar je umrla moja ljubljena soproga

Frances Intihar

Zatislila je svoje mile oči dne 4. julija 1949.

Eno leto že počivaš v temnem grobu, a mi Te pogrešamo vsak čas.

Spomin na Te bo ostal v naših srcih za vedno.

Zalujoci soprog
LOUIS INTIHAR,
in ostali sorodniki

Cleveland, O., 3. julija 1950

koke v skrajnem primeru lahko razbijemo Marshallovo pomoč Franciji.

"New York Herald Tribune": Nesrečen bi bil tisti dan, ko bi Francija pričela odbijati naše blago. Kljub sedanjemu viharju smo prepričani, da bogsta v Franciji zmagovala "bonsons" (pamet) in dobro vino. "Vive la France and vive the freedom to drink coca-cola." (Živela Francija in živela svoboda razpečevanja coca-cole).

Ameriški poslanec demokrat H. Preston: Ako Francija prepove ameriško coca-colo, bomo odgovorili s prepovedjo uvoza šampanjca in francoskih dišav.

Zdaj je gotovo jasno, zakaj ni bil postavljen pred francosko sodišče Alfred Schwab, glavni ravnatelj za razpečevanje coca-cole v Evropi, kakor je to prvotno zahteval državni pravdnik, ki ga je obtožil, da razpečava v Franciji pijačo, ki jo prepoveduje francoski zakon, kakor vse pijače, ki so jim dodane kemične snovi.

V Italiji so nekaj časa občuovali francosko borbenost in "L'Informazione Parlamentare" je celo zagrozila, da bodo Italijani dovolili prodajo koke samo pod pogojem, ako Američani dovolijo uvoz italijanske marmelade in konserv. Michele Sassone je v imenu Zveze italijanskih vinogradnikov udaril proti uživanju kave in zlasti koke, češ da izpodiriva vino. Toda protesti niso nič pomagali. Beneške kanale še vedno režejo motorne gondole, prenapolnjene s koko, in italijanska mladina se po zatrdilu Sassona še vedno

vdaja snobizmu, ki ga predstavljajo uživanje koke.

Stekleničica koke stane 50 lir, stekleničica italijanskih brezalkoholnih pijač 80, liter vina povprečno 200 lir.

"Gospodarstvo"

GLEDE ZAVAROVANJA SUESKEGA PREKOPA

se zdaj v Egiptu pogaja šef angleškega denarnega štaba maršal Slim. Egipčani zahtevajo odstranitev angleških čet. Angleži pa na to niti ne mislijo. Po njihovem mnenju so egiptске, arabske in izraelske sile prešibke, da bi lahko same zavarovale prekop. Američani podpirajo Angleže v tem pogledu.

NOVA MEDNARODNA VPRAŠANJA

Bivši francoski minister za gospodarstvo Andre Philip je kot predsednik pododpora za industrijsko proizvodnjo pri Evropskem svetu v Strasbourgu povabil v Pariz člane te komisije. V Parizu so sklenili ustanoviti "študijsko" in "akcijsko" skupino; prva bo proučevala vprašanja investicij, proizvodnje, plač in cen.

EGIPTSKA NARODNA BANKA

se bo po novem načrtu preobrazil v Osrednjo banko, ki bo ohranila pravico izdajanja denarja, toda obenem bo lahko izvrševala tudi trgovinske po-

DELO DOBI

izkušen mizar; "finishing" karpenter. Stalno delo. Vprašajte pri
ED KOVAČ

960 E. 185 St., KE 1-5030

sle. V nadzornem odboru bo poleg drugih predstavnikov tudi finančni minister.

PRILIV TUJEGA KAPITALA V NEMČIJO

Pričakovanje Zahodne Nemčije, da bodo zahodne države dale Nemcem večja posojila, se še ni uresničilo, čeprav je bila odpravljena prepoved o investiranju tujega kapitala. Denarja ne bodo dobile ne nemška država ne nemške banke, pač pa bodo zahodni kapitalisti investirali denar v posamezna podjetja proti ustreznemu dobičku.

DRUŠTVENI KOLEDAR

(Nadaljevanje s 3. strani)
radna veselica krožka št. 3 Prog. Slov. v AJC, Recher Ave.

22. oktobra, nedelja — Predstava dram. zbora "Anton

PRIJAZNA HIŠA

za eno družino je naproday v slovenski naselbini v Collinwoodu, blizu jezera in E. 140 ulice. Ima 6 velikih sob in kopalnice, pode iz hrastovega lesa, "fire-place," kurjavo na vročo vodo, garažo za en avto. Hiša je v zelo dobrem stanju in primeren za večjo družino. Cena samo \$10,000.

PETROVICH REALTY

KE 1-2641

URADNIKI LOVSKEGA KLUBA ST. CLAIR RIFLE AND HUNTING CLUB

Predsednik John Urankar; tajnik-blagajnik Andy Bozich, 1201 E. 177 St., tel. IV 1-7074. Seje se vrše vsako prvo sredo v mesecu ob 8. uri zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Verovšek" v SDD, Waterloo Rd.

29. oktobra, nedelja — Prireditelj krožka št. 1 Prog. Slov. v SDD, Waterloo Rd.

NOVEMBRA

5. novembra, nedelja — Prireditelj društva "Strugglers" SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

5. novembra, nedelja — Opero "La Traviata" pod Glasbena Matica v SND, St. Clair Ave. ob 3:30 pop.

12. novembra, nedelja — Prireditelj društva V boj SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

19. novembra, nedelja — Koncert zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.

23. novembra — Zahvalni dan Koncert zbora "Zarja" v dvorani SND, St. Clair Ave.

Naznanilo!

Centenem občinstvu naznanjamo, da smo otvorili grocerijsko trgovino in mesnico

Artinian Bros.

SELF-SERVE MARKET

826 East 200th Street

kjer bomo vedno imeli obširno zalogo prvovrstne grocerije, mesnine, mlečne produkte in zmrznjena jedila!

STAKICH FURNITURE CO.

Quality at a Price — Easy Terms

Ivanhoe 1-8288—James D. Stakich—16305 Waterloo Road

26. novembra, nedelja — Ples društva Collinwood Hive TM v SDD, Waterloo Rd.

DECEMEBRA

3. decembra, nedelja — Ples društva Združeni bratje SNPJ v SDD, Waterloo Rd.

3. decembra, nedelja — Kon-

MAJHNA GODBA

ali godec na harmonike in saksofon dobi službo za igranje v gostilni po trikrat na teden.

/Pokličite

Perry 3574

DELO DOBI

"Master Plumber" z licenco. Na starost se ne ozira, toda mora biti zmožen dela. Dobra plača in dobre delovne razmere pri splošno poznani družbi. Kdor se zanima, naj sporoči na Box 155, c/o Enakopravnosti 6231 St. Clair Ave., Cleveland 3, O.

S. N. P. J. FARM

PRIPRAVIMO FINE OBEDE ZA SKUPINE, PO NAROČILU. Pokličite v naprej. Tel.: Kirtland 6-3423 Jennie Gorjanc

Prijazna moderna hiša

bungalow s 5 sobami, se prodaja. Zamrežen porč, "tile" kopalnica, "tile" kuhinjski lijak, velike shrambe za obleko, veliko podstrešje. Na 19530 Monterey Ave. Lastnik prodaja po zmerni ceni. Za podrobnosti pokličite KE 1-1260.

STANOVANJE

S 2 SPALNICAMI IŠČE MATI, KI DELA IN 18-LETNI SIN. NAJRAJE V ST. CLAIRSKI NASELBINI. Kdor ima za oddati naj sporoči v uradu "E." HE 1-5311

cert zbora "Slovan" v AJC, Recher Ave.

Oglašajte v Enakopravnosti

GOSTILNA NAPRODAJ

D 1 in D 2 licenci. 6 akrov zemlje in stanovanjski prostori s 6 sobami. Vzame se majhno hišo za vplacilo. Lastnik bi držal vknjižbo. Prodaja se gostilno in hišo skupaj ali posamezno.

Naprodaj je farma v Madison, O., na Rt. 84. Se prodaja od 1 do 40 akrov; hlev, zunanja poslopja in kokošnjak. Za podrobnosti pokličite

Perry 3574

LASTNIK PRODAJA

dve zidani hiši na eni loti, 30x420. Garaža za 4 avte, veliko sadnega drevja.

Za podrobnosti se poizve na 18700 SHAWNEE AVE. IV 1-3877

A. Malnar

CEMENTNA DELA

1001 East 74th St.—EN 1-4371

For your VACATION welcome to

CHRISTIANA LODGE

Slovenian Resort

• The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder. CHRISTIANA LODGE DOMINIK KRASOVEC, Prop. P. O. Edwardsburg, Michigan Phone 9126 F5

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti naznanjamo, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ter da je za vedno zatislila svoje mile oči naša ljubljena soproga in mati

Rose Potocnik

rojena Kapun

Preminula je dne 17. maja 1950.

Pogreb se je vršil dne 20. maja iz pogrebnege zavoda Joseph Zele in sinovi v cerkev Marije Vnebovzete ter od tam na pokopališče Calvary, kjer smo jo položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnica je bila rojena v vasi Nova sela, fara Čakovec na Hrvaškem.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so položili tako krasne vence cvetja h krsti drage pokojne. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh tuge.

Srčna hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu.

Hvala vsem, ki so se prišli posloviti od nje, ki je ležala na mrtvaškemu odru, in vsem, ki so jo sprejeli na njeni zadnji poti na mirodvor.

Hvala sosedom za vso pomoč ter pogrebneemu zavodu Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in dobro poslugo. Našo zahvalo naj sprejmejo pogrebci, ki so nosili krsto.

Končana je Tvoja pot, ljubljena. Odšla si v deželo smrti, tja, kjer ni trpljenja in ne bolezn, tja, kjer vlada večni mir. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo do konca naših dni.

Spavaj mirno—snivaj sladko!

ZALUJOČI OSTALI:

JOSEPH, soprog
JOSEPH ML., sin
VERONICA, sinaha
SHIRLEY, vnučinja
in več sorodnikov

V stari domovini zapušča brata
MIHAELA in sestro ANO ter več sorodnikov

Cleveland-Collinwood, Ohio, dne 3. julija 1950

1897

1950

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnih src naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrla naša ljubljena soproga in mati

Jennie Bartol Krashoc

rojena Skupek

Zatislila je svoje oči po dolgi bolezni dne 14. junija 1950.

Pogreb se je vršil dne 17. junija iz pogrebnege zavoda Joseph Zele in sinovi na Lakeview pokopališče, kjer smo jo položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnica je bila rojena 22. decembra 1897 v vasi Smolnik, pošta Polhov gradec.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem za krasne vence cvetja, ki ste ga položili h krsti pokojne. Ta dokaz vaše ljubezni in spoštovanja napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh smrti.

Dalje hvala vsem, ki so dali brezplačno svoje avtomobile za poslugo in spremstvo pri pogrebu.

Toplo zahvalo izrekamo vsem, ki so darovali v dobrodelne namene.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so se prišli posloviti od pokojne, ki je ležala na mrtvaškemu odru, ter vsi oni, ki so jo sprejeli na njeni zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Hvala Joseph Zele in sinovi pogrebneemu zavodu za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugo.

Končana je Tvoja pot, ljubljena soproga in mati. Bila je trnjeva pot in težka. Bolezen Ti je zagrenila mnogo lepih dni. Sedaj si rešenega vsega. Mirno spiš večno nezdravno spanje tam pod zeleno rušo, tam, kjer ni bridkosti in ne ran.

Mi se Te bomo spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo v naših srcih dokler bodo utripala.

ZALUJOČI OSTALI:

JOSEPH KRASHOC, soprog
EDWARD BARTOL in WILLIAM BARTOL, sinova
BLAŽ SKUPEK, JOHN SKUPEK in TONY SKUPEK, bratje
v stari domovini pa zapušča dva brata in tri sestre

Euclid, Ohio, dne 3. julija 1950.